

do. 3/12,

HEDEN
TER INFORMATIE

Aan
de minister

gez. 3/12

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen
10.2.0.2.e

T 10.2.e
F

10.2.e
www.minfin.nl

Datum
2 december 2020

Notitienummer
2020-0000238135

Auteur
10.2.0.2.e

Van
Kopie aan

notitie

Gesprek 10.2.e Coronabeleid

Aanleiding

- Donderdag 3 december spreekt u met 10.2.e over het coronabeleid.
- 10.2.e heeft, samen met een groep professionals (o.a. economen en artsen), bijgevoegd manifest onder de noemer "HERSTEL-NL" geschreven. Het manifest heeft als doel het coronabeleid zo vorm te geven dat het de samenleving minder schade berokkent.

Toelichting

Inhoud

In het manifest wordt gepleit voor coronabeleid langs drie sporen:

1. Reken risicogestuurd beleid door
  - Volgens de ondertekenaars is het kabinetsbeleid steeds minder gericht op het beschermen van kwetsbaren en het ontlasten van zorg en steeds meer op weren van het virus bij alle Nederlanders.
  - Het kabinet zou volgens hen over moeten gaan op risicogestuurd beleid: kwetsbaren (70+ en mensen met onderliggende aandoeningen) isoleren. Zelfbescherming en zelf-isolatie van deze groep zou maximaal moeten worden gefaciliteerd (vouchers voor gebruik van taxi's, hotels en vakantiehuizen indien nodig; *safe zones* en *safe times* in te richten, etc.). Voor mensen die minder kwetsbaar zijn voor het virus zou het maatschappelijk verkeer kunnen worden opgepakt.
2. Hanteer bij de berekening een helder afwegingskader
  - De ondertekenaars willen de effecten van de verschillende beleidsmaatregelen om verspreiding van het Sars-Cov-2-virus te beperken expliciet maken.
  - Afwegingskaders, die een overzicht geven van de kwalitatieve en kwantitatieve effecten, zijn volgens hen behulpzaam.
3. Houd bij het finale besluit over beleid de onderliggende waarden in het oog
  - De ondertekenaars stellen dat zorgvuldig moet worden omgegaan met vrijheden. Kosten die ontstaan als gevolg van uitstel van reguliere zorg moeten op dezelfde manier worden gewogen.
  - De kosten en baten van het coronabeleid zijn zeer ongelijk verdeeld. Nooit eerder offerden zo velen zo veel op voor zo weinigen. Deze ongelijkheid moet volgens de ondertekenaars worden erkend en zoveel mogelijk gerepareerd.

Appreciatie/line to take

- Het manifest sluit goed aan bij onze opvattingen over het coronabeleid. Het idee dat kosten en baten van het beleid nu niet in dezelfde hand zijn belegd impliceert dat een groot beroep op de solidariteit wordt gedaan van mensen die amper vatbaar zijn voor het virus. Vanuit dat perspectief zouden de totale maatschappelijke kosten lager kunnen uitpakken als juist kwetsbaren worden geïsoleerd. Dit is ons inziens ook een belangrijke les die terugkomt in de MKBA's van het coronabeleid.
- Het is isoleren van kwetsbaren is in de praktijk niet gemakkelijk. Jongeren komen toch in contact met ouderen. Daarnaast ligt het politiek zeer gevoelig (denk aan het isoleren van ouderen in hotels/vakantieparken). Het manifest spreekt in dat verband terecht over een wegleffect. De strategie valt of staat met praktische uitvoering. Het is zeer de vraag of kwetsbaren geïsoleerd kunnen worden zonder dwang. Dwang staat echter op gespannen voet met de vrijheden die de initiatiefnemers bepleiten in hun derde spoor. Het manifest zou sterker zijn als de wijze waarop kwetsbaren praktisch geïsoleerd worden beter is uitgewerkt. U kunt de initiatiefnemers vragen of ze dit meer kunnen operationaliseren en welke opties zij zien, met inachtneming van politieke gevoeligheden.
- De Trojka gebruikt al een afwegingskader om de effecten van de individuele coronamaatregelen in kaart te brengen. Dit afwegingskader is weliswaar niet perfect, maar helpt wel bij het ordenen van de verschillende effecten. Het schatten van kwantitatieve effecten van individuele maatregelen is in de praktijk lastig (voorbeeld: het schatten van de economische kosten en QALY-verlies van een maand sportscholen sluiten). Wij kunnen het afwegingskader eventueel delen met de initiatiefnemers, om te bezien of en waar verbetering mogelijk zijn.
- Het helder maken van waar kosten en baten van het huidige coronabeleid neerslaan is ons inziens nuttig. Dit kan argumenten bieden om de insteek van het coronabeleid om te draaien en juist kwetsbaren te isoleren.
- Het stuk besteedt relatief weinig aandacht aan testen en vaccins, terwijl de ontwikkelingen van belang zijn voor de strategie de komende maanden. Wanneer ouderen en kwetsbaren zijn gevaccineerd vallen de baten in de vorm van gezondheidswinst van de restricties veel lager uit en kunnen maatregelen worden afgeschaald. Door steekproefsgewijs te testen kan het zicht op de verspreiding van virus beter in kaart worden gebracht en kunnen sectoren zoveel mogelijk open blijven.

Vervolproces

- U kunt de initiatiefnemers aanranden contact op te nemen met Mark Roskam Abbing en de werkgroepleden die bezig zijn met het langetermijntraject op het vlak van de "opportunity costs" van corona.
- De inzichten van de initiatiefnemers sluit goed aan bij deze werkstroom en kunnen worden meegenomen in. Op basis van dit gesprek kan worden bezien of een presentatie in bijvoorbeeld het DOC en het ACC nuttig is.

Initiatiefnemers manifest

Barbara Baarsma	Hoogleraar Toegepaste Economie UvA
Roland Bal	Hoogleraar Bestuur en Beleid van de Gezondheidszorg, EUR
Eline van den Broek - Altenburg	Gezondheidseconoom, Hoofd Volksgezondheid, UVM Medisch Centrum
Robin Fransman	Politicooloog, publicist, Hoofd Financiële Sector, De Argumentenfabriek
Ira Helsloot	Hoogleraar Besturen van Veiligheid, Radboud Universiteit
Bas Jacobs,	Hoogleraar economie en overheidsfinanciën, EUR
Evelien Peeters	Internist- endocrinoloog, UMC Utrecht
Bo van der Rhee	Hoogleraar Operations Management, Nijenrode Universiteit
Anthony Sipkema	Veiligheidsadviseur, AW Safety Consulting
Coen Teulings	Universiteitshoogleraar, Universiteit van Utrecht
Marcel Toth	Psychiater
Erik-Jan Vlieger	Arts, fysicus en ondernemer, Allii